

දුමි දමන ගිනි ඇවිලෙන තුඹිස බඳු ජීවිතය

(මජ්ඣිම නිකාය - වම්මික සූත්‍රය)

ධම්මාමි පින්වතුනි,

අද කිතුනිත් 2014 වසරේ මාර්තු මසට යෙදුණු මැදිහත් කිරීම් පුර පසළොස්වක පොහොය දිනයයි. මුදුරජාණන් වහන්සේ කිඹුල්වත් පුර නුවරට වැඩම කිරීමට ගමන් ආරම්භ කිරීම අද වැනි පුරපෝ දිනය කිසිවි ඇත. අද මෙම දහම් පත්‍රිකාවට මාතෘකා කරගත්තේ සුභ පිටකයෙහි මජ්ඣිම නිකායේ ඕපම්ම වර්ගයෙහි වම්මික සූත්‍රයයි.

තථාගත මුදුරජාණන් වහන්සේ සැවැත්නුවර ජේතවන විහාරයේ වැඩ වසන කාලයේ ගෞතම සම්මා සම්මුද්ධ ශාසනයේ විචිත්‍ර ලෙස සිත් ගන්නා ලෙසට ධර්ම දේශනා කිරීමෙහි අගතැන්පත් අසු මහ ශ්‍රාවකයින් වහන්සේලා අතරින් එක් නමක් වූ කුමාර කාශ්‍යප මහ රහතන් වහන්සේ අපට වනය නම් වූ වනයෙහි වැඩ වාසය කළා ඒ වන විට උන්වහන්සේ මාගී වල ලාභී රහතන් වහන්සේ කෙනෙකු නොවේ.

දිනකමධ්‍යම රාත්‍රියේදී අපට වනය භාත්පසින් ආලෝක කරගෙන පැමිණි ආදි මිත්‍ර මුත්ම දේවතාවෙක් කුමාර කසපප හාමුදුරුවන් වහන්සේගෙන් ප්‍රෙනෙමිකාවක ස්වභාවයෙන් යම්කිසි ධම් කාරණයක් පවසනව.

දේවතාවාගේ ප්‍රකාශය මෙහෙමයි. ස්වාමීනි!, තුඹිසක් තියෙනව. එයින් රෑට දුම් දමනව. දවාලට ගිනි ගෙන දිළිසෙනව. මෙතන පුද්ගලයන් දෙන්නෙක් ඉන්නව. එක් අයෙක් මුත්මණයෙක්. අනෙකා දැනැම් ප්‍රඥාවන්තයෙක්. සිහුගේ නම “සුමේධ”. මේ මුත්මණයා සුමේධට කියනව මේ තුඹිස භාරන්න සිහු ආශ්‍රැධියක් අතට ගෙන භාරනව. සිහුට අගුලක් හෙවත් දොර පොල්ලක් අසු වෙනව. එවිට සුමේධ මුත්මණයාට කියනව, “අගුලක් හමුවුනා” කියලා. මුත්මණයා කියනව එය පැත්තකින් තබා නැවත භාරන්න. ඊළඟට ගෙම්බෙක් හමුවෙනව. සුමේධ කියනවා, “ස්වාමීනි, ගෙම්බෙක් ඉන්නව” ගෙම්බාද ඉවත් කර නැවත භාරන්න උපදෙස් දෙනව. ඊළඟට දෙමං හන්දියක් හමුවුනා කියල සුමේධ කියනව. එය පසුකොට භාරන්න කියල උපදෙස් දෙනව. ඊට පසු පෙරහන් කඩක් හෙවත් හිස්වන්නා වූ නොරඳුන භාජනයක් හමුවෙනව. එය සිසවා තබා නැවත භාරන්න උපදෙස් දෙනව. එසේ භාරන විට ඉබ්බෙක් හමුවෙනව. ඉබ්බා ද ඉවත් කරන්න. නැවත භාරන්න උපදෙස් ලැබෙනව. ඊළඟට හමුවෙනව මස් කපන පිහියක් සහ මස් කපන කොටයක්. එයත් ඉවත් කරන්න උපදෙස් ලැබෙනව. නැවත භාරන්න කියනව. එවිට මස් වැදැල්ලක් හමුවෙනව. එයද ඉවත් කිරීමට උපදෙස් ලැබෙනව. නැවත භාරන සුමේධට පෙනෙනව තුඹිසේ නාගයෙක් සිටින බව. එයද පවසනව. මුත්මණයා අවවාද කරනව නාගයාට හිරිහැර කරන්න එපා. ගෞරව කරන්න. නමස්කාර කරන්න කියල.

දේවතාවා කුමාර කාශ්‍යප හාමුදුරුවන්ට මේ කථාව කියල කියනව හිමියනි, මේ ප්‍රෙනෙමිකාවට අර්ථ කථනයක් කිරීමට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හැර මේ ලෝක ධාතුවේ වෙන කිසිදු කෙනෙකු නැත. ඒ නිසා මේ ප්‍රශ්න සඳහා භාග්‍යවතුන් වහන්සේවෙත ගොස් නිසි පිළිතුරු ලබා ගන්න කියල දේවතාව

පැවසුව. ඒ අනුව කුමාර කස්සප හිමියන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත රාත්‍රිය ගෙවීමෙන් පසු පැමිණ වැඳ දේවතාවා ඇසූ ප්‍රශ්න එලෙසින්ම පවසා එහි අදහස විමසුවා. එහි උපමා 15ක් සහ උපමේයයන් 15කි.

ස්වාමීනි, භාග්‍යවතුන් වහන්ස, දේවතාවා මෙම කියන ලද තුෂිත කුමක්ද? රෑ දුම් දැමීම කුමක්ද? දහවල ගිනි ගැනීම කුමක්ද? ඔවුණා කවුද? සුමේධියා කවුද? භාරත ආයුධය කුමක්ද? සෑරීම කුමක්ද? හිඳි අඟුල කුමක්ද? මැඩියා කවරෙක්ද? දෙමං සන්ධිය කුමක්ද? පෙරහන් කඩය කුමක්ද? ඉඹ්බා කවරෙක්ද? මස් කැත්ත හා මස් කපන කොටය කුමක්ද? මස් වැදැරල කුමක්ද? නාගයා කවරෙක්ද?” යනුවෙන් කාරණා 15 භාග්‍යවතුන් වහන්සේගෙන් කුමාර කස්සප හිමියන් විමසනවා:

මෙතැන් පටන් මේ සූත්‍රයේ හරය හෙවත් ධර්මානුකූල වැදගත් පැත්ත භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් පෙන්වා දෙනවා. කුමාර කස්සප හිමියන් අසා දරාගන්නවා දැනගන්නවා.

1. රෑට දුම් දමන දවල්ට ගිනි ගන්නා තුෂිත කුමක්ද? දෙමාපියන් නිසා හටගත් ශරීරයයි. ඔත්, සුප, ව්‍යංජනාදිය නිසා වැඩුණු ස්ථීර නැති පිරිසිදු කිරීම පිරිමැදීම සහිත බිඳීම වෙනස් වීම් ආදියට නිරන්තරව භාජනය වන්නා වූ පඬුව, ආපෝ, තේජෝ, වායෝ යන සතර මහා භූතයන්ගෙන්ද, වර්ණ, ගන්ධ, රස, ඕනෑ යන ලක්ෂණ හතරින්ද යුතු රෑපය හෙවත් ශරීරයයි. මේ මුළු ශරීරයම ඉහත කී මහා ධාතු හතරෙන් නිර්මාණය වූවකි. රෑප කලාප රාශියකි. ඝෂණයක් පාසා වෙනස් වෙමින් පවතිනවා. කුඩා කලලයකින් හටගන්නා රෑපය තුළ ඉහත කී සතර මහා ධාතූන් ඉතා කුඩාවට පැවතිලා ඒ ධාතු ශක්තිය වර්ධනය වීමෙන් ශරීරය විශාල වෙනවා. ඒ ධාතු සංයුතියෙන් යුතු රෑපය වෙනස් වෙමින් අනාවයට යනවා. මේ සත්‍යයට උපමාව තුෂිතකි.

2.3. රාත්‍රී දුම් දැමීම දහවල් ගිනි ගැනීම කුමක්ද? හෙට කළ යුතු දේ රෑ කල්පනා කරනවා විමසනවා සැලසුම් කරනවා. කාලසටහනක් හදනවා. මෙය සත්වයකුගේ ස්වභාවයකි දවාලේ ගිනි ගැනීම වන්නේ රෑ කරන ලද සැලසුම් දවාලට ක්‍රියාත්මක කිරීමයි. මේ උපමාවෙන් පෙන්වන කාරණය අද සමාජයේ ඉතා ප්‍රකටයි. අනාගත සැලසුම් මිනිස් සිත්වල කොපමණ දුරට ක්‍රියාත්මක වනවාද යනු හෙට ඇති කටයුතු වලට පමණක් නොව නූතන දරුවාටද සුපිරි පාසල් සොයා සැලසුම් හැදීම වත්මන් ලෝකයේ රාත්‍රී දුම් දැමීම සහ දවල් ගිනි ගැනීම වේගවත් වී ඇති ආකාරයයි.

4. පින්වත් කුමාර කස්සපයෙනි, ඔවුණා යනු (තිලෝගුරු) සම්මා සම්බුද්ධ වූ තථාගතයන් වහන්සේට නමකි. සුමේධියන්ට සත්වයාගේ ස්වභාවය පිළිබඳව කියාදෙන උත්තමයාය.

5. සුමේධි යනුවෙන් මෙහිදී දැක්වෙන උපමාවෙන් පෙන්වන්නේ තෙරුවන් කරණ ගිය තථාගත ආර්ය මාර්ගයට බැසගත් මහා නුවණින් යුතු ප්‍රඥාවන්ත පුද්ගලයාය. සුමේධි යන වචනයේ තේරුම සද්ධාව සහ ප්‍රඥාව ඇති පඬිවරයා යන්නයි. (හික්මෙන ආර්ය ශ්‍රාවකයාය.)

6. ශක්ත්‍රය හෙවත් ආයුධය යනු තථාගතවරයෙක් ලොව පහළ වී හඳුන්වා දෙන ආර්ය ප්‍රඥාවට උපමාවකි. ශ්‍රී මහා ඩොඩි දෘම මූලයේදී අවබෝධ කරගත්තා වූ සමාධි නැමැති කරගලෙහි උලා මුවහත් කර කර්ම ඝෂය කර ඥාන හෙවත් ආර්ය ප්‍රඥා සංඛ්‍යාත ආයුධය ශ්‍රද්ධා නැමැති අතින් ගෙන

සකල ක්ලේෂයන් කපා හැරීම සිදුකොට තමන් වහන්සේම ආදර්ශ විය. ආශ්‍රය යනු ආර්ය ප්‍රඥාවට උපමාවයි.

7. තුෂිත හැරීම යනු උච්චාන වියයි. යම්කටයුත්තක් ආරම්භ කිරීමේ වියයි. ඒ ආරම්භ කිරීමට අවබෝධයෙන් යුතු ඕනෑකමක් තිබිය යුතුයි. අද බෞද්ධයා කතුව නැති වහෙත් තිබිය යුතුම ප්‍රබල සාධකයකි. බෞද්ධයාගේ දැක්ම තුළ තිබිය යුතු ලක්ෂණයකි. ඒ සඳහා ශ්‍රද්ධාව (විශ්වාසය) සහ ප්‍රඥාව (දැනුම) තිබිය යුතුය. කරන්නන් වාලේ සද්ධර්මය පරිහරණය කළ නොහැකි ඔවුන්ගේ ගෙන ඒ සඳහා හොඳ ආරම්භයක් තිබිය යුතුය. සුමේධගේ හැරීමට ප්‍රබල සාධකය වූයේ මුත්මණයා කෙරෙහි විශ්වාසයත්, විමසීම හෙවත් යෝනිකෝ මනසිකාරයත්ය.

8. දොර අගුලට උපමා කලේ අවිද්‍යාවයි. එනම් නොදන්නා කමයි. දැක්ම නැති කමයි. මිනිස් සිත වසා දමන දොර අගුල හෙවත් දොර පොල්ලයි. මේ අවිද්‍යාව තවත් වචනයකින් කියන්නේ නම් ආයුස් සත්‍ය නොදන්නා කමයි. ලෝකය දුකක් ඔවුන් නොදැන තාවකාලිකව විඳින සැප නැමැති උගුලට හසුවීමයි. එයින් දීර්ඝ කාලීන වූ සංසාර දුකට වැටීමය. එනමින් ලෝකයේ මුදුදුනමේ නාමයෙන්ම අවිද්‍යාව නැමැති දොර පොල්ල මහාපරිමාණයෙන් නිර්මාණය වන ඔවුන් වහා අවබෝධ කර ගත යුතුය.

9. ඊළඟට සුමේධට හමුවූ මැඩියා කවරෙක්ද? ගෙම්බාගේ ලක්ෂණය පිම්බීමයි. ක්‍රෝධය ඇති වූ විටද ඒ ලෙසට පවතී. මැඩියා ඉවත් කරන්න කීවේ ක්‍රෝධය නැති කොට මෙන් සිත ඇතිකර ගැනීමටයි. එනම් මිත්‍ර භාවයයි. සැබෑ මෙහිසෙන් යුතු පුද්ගලයා තමන් හා සමානව අනුන් ගැන ද සිතයි. යමෙකුගේ සිත තුළ ක්‍රෝධය පවතිනවානම් එය මැඩ පවත්වා ගැනීමට මෙහිසුණු පුරුදු කළ යුතුය. නැතිනම් ක්‍රෝධය නැමැති ගෙම්බා සැමදා පුම්බනු ඇත. සිතුව සැමදා දුක ඇත.

10. දෙමං සන්ධිය කුමක්ද? සැකයට උපමාවකි. පාර නොදන්නා පුද්ගලයා හන්දියට ආ විට තමන් යා යුත්තේ කුමන පාරෙන්ද යන්න විමසීම කළ යුතුය. නැතිනම් සැකයෙන් ගමන් කරන්නට වේ. ධර්මය අසා ක්‍රිවිධ රත්නය කෙරෙහි විශ්වාසය ඇති කරගන්නවා යනු මග නොමග විමසීමයි. අද ධර්මය ඇසීම සාමාන්‍ය වාරිත්‍රයක්, මෝස්තරයක් ලෙසට කරන්නන් බොහෝය. එවැන්නන් මේ උපමාව හොඳින් වටහා ගත යුතුය.

11. පෙරහන් කඩය යනු නිවන වහන කරුණු පහකි. (නිවරණ) පංච යනු 05කි. නිවරණ යනු ආචරණ කිරීමයි. කුමක් ආචරණ වීමද? සත්‍යය වැසීමයි. පංචනිවරණ යනු සිතක පහළ වන ප්‍රධාන අකුසල් හෙවත් කලු සිතුවිලි 05කි. 1. පංච කාමයට ඇති කැමැත්ත. 2. තරහ 3. කුසල් කිරීමට ඇති කම්මැලිකම 4. සිතේ නොසන්සුන්කම 5. සැකය

මේ පංච නිවරණ අප සිතේ තිබෙන තුරු අපේ සිතේ වටිනාකම් පෙරහනකින් පෙරි පෙරි යනවා සේ සිදුරු සහිත භාජනයකින් යනවා සේ වටිනාකම් ගසාගෙන ගොස් නොවටිනා නිවන වසන අකුසල් සිතිවිලි ඉතිරි වනු ඇත.

12. ඉදිබුටා හෙවත් ඉඬ්බා යනු කවරෙක්ද? රෑපය කෙරෙහි සිත ඇදී යාම රෑප උපාදානයයි. වේදනාව හෙවත් විඳින අරමුණ කෙරෙහි සිත ඇදී යාම වේදනා උපාදානයයි. අරමුණ හඳුනාගැනීමේදී සිත ඇදී

යාම කඤ්ඤා උපාදානයයි. ඒ තුළින් හටගත් කියුම් කෙරුම් සිතූම් පැතුම් ආදියට සිත ඇදී යාම සංඛාරපාදානයයි. දැනගත් අරමුණෙහි සිත බැඳීම විඤ්ඤාණ උපාදානයයි. මෙහිදී ඉබ්බා ඔසවා පැත්තකින් තබන්නට කීවේ පඤ්චස්කන්ධය නොවේ. එයට ඇතිවන උපාදානය හෙවත් අල්ලා ගැනීමයි. ඉබ්බාගේ හිස සහ ගාත් හතර ඇතුළට ඇද ගැනීම එළියට ඇද සිටීම එම සතාගේ සිරිතය. එලෙසින් අපද ඉහත කී උපාදානස්කන්ධ පහෙන්ම අරමුණු ඇදලා ගන්නව. ඒ නිසා අප මේ උපාදානය ඉවත් කිරීමට පුහුණුව ලබන්න ඕන. එය අපගේ බෞද්ධ කමේ දැක්මයි.

13. මස් කපන කැත්ත හෙවත් පිහිය සහ මස් ලොඹුව (කොටය) යනු කුමක්ද? ඇස, කන, නාසය, දිව, ශරීරයයන ඉන්ද්‍රියන්ට ගොදුරු වන රූප, ශබ්ද, ගන්ධ, රස, ස්පර්ශ යන මත වඩන කමහිය වූ ප්‍රිය වූ මනාප වූ පංචකාම ගුණයන්ට නමකි. මස් කපන කඩුව සහ කොටය හිබීම කැපීමේ පසුබිම ඉබේටම සකස් වීමයි. පංච කාම ගුණය සහ පංච ඉන්ද්‍රියන් හියනවිට විඳින්නමයි හිත කඩුව සහ කොටය ඉවත් කරන්න කීවිවේ ඉහත කී පංච කාම ගුණයන්ගෙන් හිත ඉවත්කර ඉන් මුදවා ගැනීමයි. ඒ සඳහා ඉන්ද්‍රිය සංවර සීමයක් අපි සතුවිය යුතුය. එවිට අරමුණු පාලනය වනු ඇත. එසේ ආයුෂ් ප්‍රඥාවෙන් අපද වීයෂි කළ යුතුය.

14. මස් වැදැල්ල යනු කුමක්ද? උපන් උපන් හැම භවයකදීම ඒ ඒ භවයන්හිදී නලවන රවටන දුකට පසුබිම හදන නෘදිරාගය හෙවත් තදබල තණ්හාවයි. අලල මාංශය ලෙස දැක්වේ. අමු මස් කැබැල්ල කොතනක තැඹුවත් ඇලෙන්නා සේ ප්‍රේත ලෝකය , දිව්‍ය ලෝකය, මිනිස් ලෝකය හෝ කොතනක උපත ලැබුවත් එම සිහින් එතන තදින් අල්ලා ගැනීම ඒ උපමාවයි.

15. නාගයා යනු කවරෙක්ද? නාගයා යනු කෙලෙස් දුරු කළ රහතන් වහන්සේට නමකි. රහතන් වහන්සේ යනු ඉහත උපමා වලින් දැක්වූ කරුණු සිතට ගෙන සියලු ඇලීම් බැඳීම් වලින් නිදහස් වූ පුද්ගලයාය. තුෂික සෑරීම කළ සුමේධට අන්තිමට හමුවූයේ නාගයා හෙවත් රහතන් වහන්සේය. මුත්ඵලානා හෙවත් මුදුරජාණන් වහන්සේගේ උපදෙස් හරිහැටි පිළිගත් සුමේධ දැනුවත් වෙනව. වීයෂි වඩනව. නොනවත්වා වීයෂි කරනව. අවිද්‍යාව හෙවත් නොදන්නා කම දුරුකරනව. මෙහි සහගත වෙනව. ත්‍රිවිධ රත්නය කෙරෙහි සැක දුරු කරගන්නව. නිවන වසන කාම සිහිවිලි 05න් අත් වෙනව. එනම් නිවරණ දුරු කරනව. උපාදානය හෙවත් කාම ගුණ දුරු කරනව. තණ්හාව සහමුලින්ම දුරුකරනව. උතුම් රහත් භාවයට පැමිණෙනව. ඉන්ද්‍රිය සංවරය හොඳින් පවතිනව. එතැන් පටන් පංච උපාදානය සිදුවන්නේ නැතැ. ඒ රහතන් වහන්සේට රාත්‍රියට දුම් දැමීමක් දවාලට ගිනිගැනීමක් වෙන්නේ නැතැ. මුදුරජාණන් වහන්සේ මේ ප්‍රෙහෙළිකාව විසඳුව. කුමාර කාශ්‍යප හාමුදුරුවෝ උතුම් රහත් ඵලයට පත්වූහ.

වත්මන් ලෝකයට මේ සූත්‍රය ඉතා හොඳ පණිවුඩයක් දෙනව. ඒ පණිවුඩය භාරගන්න වත්මන් ලෝකය සුදානම් නැතැ. ඊට හේතුව වන්නේ රාත්‍රියට දුම් දැමීම දවල්ට ගිනි ගැනීම වැඩිකරගෙනයි ඉන්නේ. දුම් දමන සහ ගිනිගන්නා හේතු වැඩියි. දැන් මේ සූත්‍රය ගැන ටිකක් නැවත හිතලා උදාවෙන සෑම රාත්‍රියක්ම පංච උපාදානයේ අස්ථිර ඔව දකින රාත්‍රියක් කර ගැනීමට උත්සාහ ගනිමු. එවිට එම රාත්‍රිය ඔබට යහපත් රාත්‍රියක් වේවි. එම යහපත් රාත්‍රියම ඔබට අළුත් දිනයක ආරම්භයක් ඇති

කරාවි. දුවලට ගිනි ගැනීම නවතීවි. එවිට සිඹ කම්මා කම්බුදඬ ගාසනයකදී හමුවන දුර්ලභ පුද්ගලයෙක් වේවි. සිඹ තුළ විශ්වාසයක් එවිට සිඹම දකිවි.

කවුරුන් තමා ළඟ සිටියත් මුළු ලෝකයම තමාගේ කරට අත්වැල් දමාගෙන සිටියත් බුදුරජාණන් වහන්සේ තමා ළඟ නැතිනම් තමන් අසරණයෙකි. මේ සූත්‍රයට අනුව තරමක් දුරට හෝ සිඹ ක්‍රියාත්මක වන්නේ නම් බුදුරජාණන් වහන්සේ සිඹ ළඟය. බුදුරජාණන් වහන්සේගේ සරණ අහිමි කරගන්නා පුද්ගලයා දකින දකින හැමෝගෙම මුහුණ බලමින් මට මොහුගෙන් දියුණුවක් ලැබේවි, සාර්ථක වේවි යැයි සිතමින් ලඟවෙන ධව. බුදුහිමියන්ම දේශනා කරනව එවැනි යාවකයෙකු නොවෙමු. දකින දකින ක්‍රමවේද මිට්ඨා අදහස් කරපින්නා නොගනිමු. බුදු දහමේ නාමයෙන් වුවද අද අසරණ වූ මිනිසුන්ගේ දුර්වලතා දිනා බලල ඇතැමුන්ගේ වාසියට කරන වැරදි වත්පිළිවෙත් ආදියට නොරැවටෙමු. තැබෑවටම බුදුහිමියන්, බුදුදහම, ආර්ය චිත්තය, ආර්ය ප්‍රඥාව, දකිමු. දැන ගනිමු.

වම්මික සූත්‍ර දේශනාව දැන ඉගෙන ගැනීමෙන් සිඹ සැමට දිවා රාත්‍රී නිවීම සැනසීම හැකි ඉක්මනින් සැලසේවායි අදිටන් කරගනිමු.